

ЗВИЧАЇ ТА ТРАДИЦІЇ КОЗАКІВ

Статус козака

Існує досить поширена думка, що в запорозькі козаки приймали всіх, хто приходив на Січ і вмів перехреститися та сказати, що вірує в Бога. Проте це не так. Щоб стати справжнім козаком, слід було пройти дуже нелегку школу навчання й скласти суворі іспити, які витримували не всі, тож не всі й ставали козаками.

Статус молодика та джури

Новачок, незалежно від віку, приймався спочатку в «молодики». Молодик сім років учився фехтувати, влучно стріляти, «реп'яхом» на коні сидіти, виконувати гопак, який колись був не танцем, а різновидом бойового мистецтва, що полягав у вмінні вести бій найперше ногами з багатьма суперниками. Крім того, козак розвивав у собі силу й спритність. Керували навчанням досвідчені воїни й полководці, при яких юнаки служили джурами.

Козак мав не тільки бути неперевершеним воїном, а й так само добре знати грамоту, основи астрономії, медицини. Більш талановиті навчалися ще й основам дипломатії, вивчали іноземні мови, оскільки у невтомній боротьбі доводилося бувати у різних країнах.

Іспит на звання запорожця

Лише після успішного навчання майбутній козак допускався до іспиту на звання запорожця. Такий іспит мав напівжартівливий характер. Спочатку юнак мав з'їсти миску дуже наперченого борщу і випити кварту горілки, опісля чого пройти по колоді, перекинутій між скелями на березі Дніпра, і не впасти у воду. Наступне випробування — подолати всі пороги, пливучи човном по Дніпру проти течії. На завершення молодик, осідлавши необ'їждженого коня задом наперед, без сідла й вуздечки мав проскакати по степу й благополучно повернутися.

Родина та виховання козака

Мати і батько залишалися «іконами», без дозволу яких діти не сміли навіть приступити до роботи. Неповага до батьків була ледве чи не гріхом смертним, а про весілля без батьківської згоди молоді люди навіть подумати не могли

Сашітники козаки

Козаки нерідко залишалися холостяками. Холостяцькому життю «сприяли» постійні війни – люди просто не встигали створити сім'ю.

Були й ті козаки, які брали обітницю безшлюбності, цілком віддаючи себе військовій службі. Такі люди виховували чужих дітей – майбутніх козаків – «всім світом». Поява перших зубів у дитини, перші його слова, перші кроки викликали бурю захоплення у загартованих десятками, а то й сотнями боїв воїнів.

Народження сина у козака

Народження хлопчика для козака – справжня радість... І справжнє горе для матері.

Хлопчик – значить воїн за замовчуванням. І подарунки йому були відповідні: рушниці, ножі, порох, лук і стріли. Як тільки у дитини прорізався перший зуб, його несли до церкви на молебень. Часто у цих малюків першими словами були не «мама» чи «тато», а «пу» і «но» – команда стріляти і наказ коню рухатися вперед.

Ставлення до старших

Не важливо, хто перед козаком – старий жебрак або старий отаман, повага до прожитого життя залишалась однаково високою. Розуміючи, що вік бере своє, і людина вже об'єктивно не здатна виконати ту чи іншу роботу, молодші козаки завжди і в усьому допомагали старшим односельцям. При них вони ставали більш стриманими, дбайливішими. Якщо старий заходив у будинок або на збори, козаки вставали, а зустрічаючи старого на вулиці – кланялися.

Байки у козаків

Козаки любили прикрашати свої бойові заслуги під час застіл, але вони не брехали в побуті, і особливо – в справах. Страшна ганьба для козака бути спійманим на брехні.

Кінь у козаків

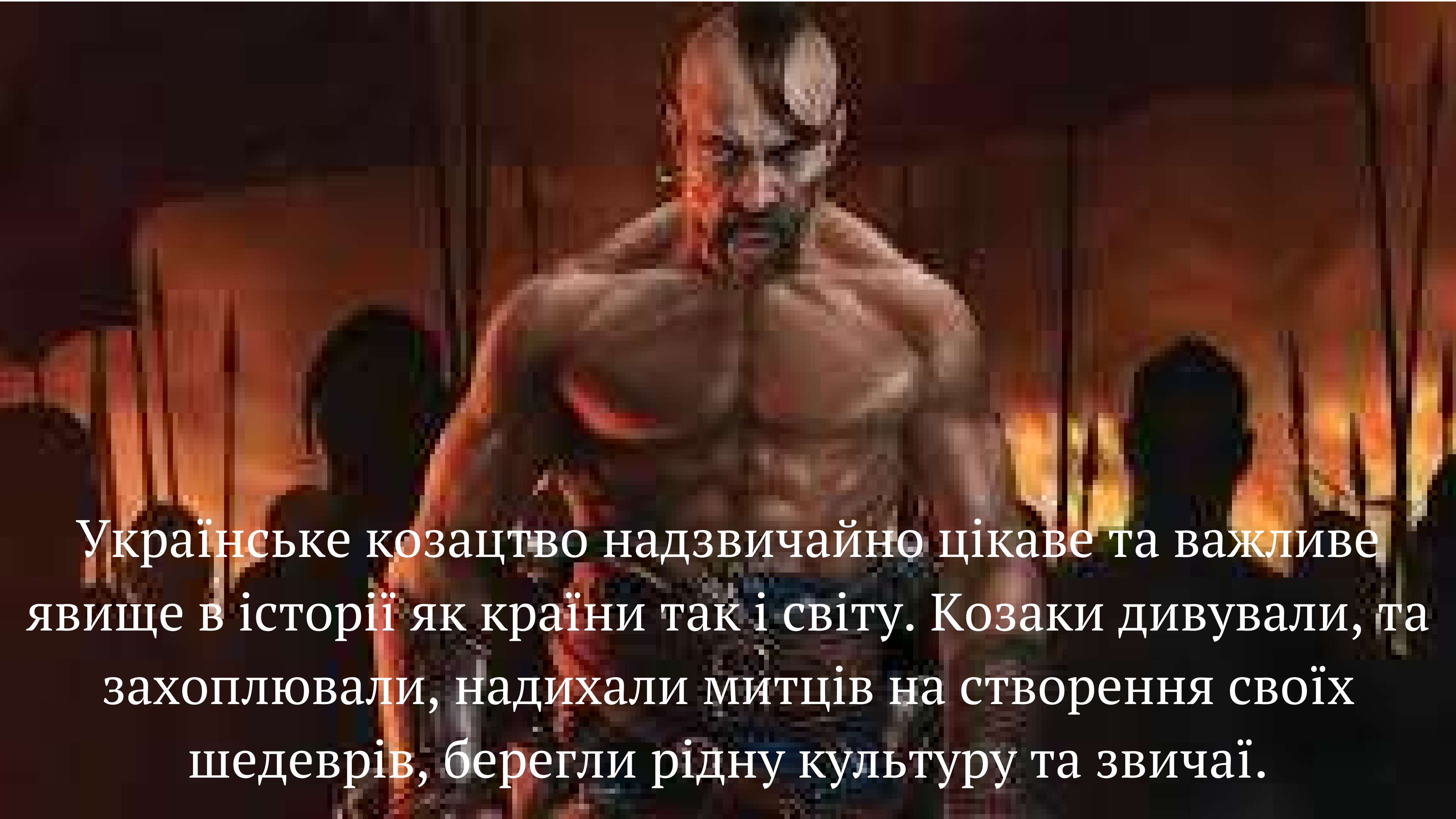

Ставлення до коня у всіх без винятку козаків було особливим. Кінь – кращий друг і вірний супутник козака. Перед від'їздом на війну, жінка кланялась в ноги тварині, «щоб повернув козака додому», і тільки потім – батьків чоловіка, щоб не переставали читати молитви за його здоров'я. Коли козак повертався, дружина також кланялась спочатку коневі – дякувала

Спів та танці

Козацькі забави не виключали співи й танці. Метою було не тільки себе показати, а й тренувати голос, правильне глибоке дихання, серцево-судинну систему і опорно-руховий апарат. Викрутаси верхи на коні тренували вправність і невимушеність їзди.

Українське козацтво надзвичайно цікаве та важливе
явище в історії як країни так і світу. Козаки дивували, та
захоплювали, надихали митців на створення своїх
шедеврів, берегли рідну культуру та звичаї.